

تکلیفات ① هر موقع در آیاتی اسم چند پیامبر داخل آیه باشد در مورد دعوت این پیامبران اولوالعزم ② ۱- پیامبر اکرم (ص) ۲- حضرت موسی (ع) ۳- حضرت عیسی (ع) ۴- حضرت داود (ع) ۵- حضرت ابراهیم (ع) ۶- حضرت نوح (ع) ۷- حضرت هود (ع) ۸- حضرت سلیمان (ع) ۹- حضرت یونس (ع) ۱۰- حضرت یحیی (ع) ۱۱- حضرت زکریا (ع) ۱۲- حضرت یسایا (ع) ۱۳- حضرت یحیی (ع) ۱۴- حضرت یونس (ع) ۱۵- حضرت یحیی (ع) ۱۶- حضرت یونس (ع) ۱۷- حضرت یحیی (ع) ۱۸- حضرت یونس (ع) ۱۹- حضرت یحیی (ع) ۲۰- حضرت یونس (ع)

پیام آیات
 ۱- آیه بیا نذر این است که محتوای اصلی دعوت پیامبران بلیان بوده و همه آنها مبلغ یک دین بودند. ۲- در این آیه پیامبران اولوالعزم را سفارش کرده اند که یک دین می دانند. ۳- وظیفه پیامبران ۱- اقامه دین ۲- عدم تقویم در دین ۳- اسلام آیین ابراهیمی است ۴- مسلمان نامی است که از قبل توسط حضرت ابراهیم انتخاب شده.

درس دوم

تداوم هدایت هدایت شرعی

حکمت الهی
 خداوند با لطف و رحمت خود، ما انسان ها را تنها نگذاشت و هدایت ما را بر عهده گرفت و راهی را در اختیارمان قرار داد، که همان راه مستقیم خوشبختی است.
توفیق ربوبیت
 در این درس می خواهیم به این سؤال بپردازیم که: **اهدنا الصراط المستقیم**
 آیا خداوند یک راه و یک دین برای ما فرستاده، یا راه ها و ادیان متعددی در اختیارمان قرار داده است؟

۱- بالالف و رحمت خود (اسما ره به حکمت الهی)
 خداوند انسان را تنها نگذاشته بلکه ۲- هدایت انسان را بر عهده گرفت (هدایت انسان یکی از عوامل رشد انسان است)
 راهی را در اختیار انسان گذاشته که همان (صراط مستقیم = خوشبختی) است
 کشف راه درست زندگی

پیام ۲: ۱) دین اسلام دین مورد قبول خواهی باشد (۲۰) حقیقت همه انبیاء الهی (اسلام) است (۳) علت بد این ادیان مختلف ریشک و حسد و تجاوز مبنی است نه مصلحت و مانی (۴) و حسد از روی آگاهی است باعث نافرمانی از خدا شده

تذکره قرآن

به ترجمه آیات توجه کنید: **مسلمانان** هدایت سیر می

۱) خداوند از دین همان را برایتان بیان کرد که نوح را بدان سفارش نمود و آنچه را ما به تو وحی کردیم و به ابراهیم و موسی و عیسی توصیه نمودیم، این بود که دین را به پا دارید (و در آن

تفرقه نکنید) اسم بیانگر دین واحد و وحدت در دین **یهودیان و مسیحیان**

۲) «قطعاً دین ترد خداوند، اسلام است و اهل کتاب در آن، راه مخالفت نپیمودند مگر پس از آنکه به حقانیت آن آگاه شدند، آن هم به دلیل رشک و حسدی که میان آنان وجود داشت.»

۳) «این دین [این بدو] ابراهیم است و او شما را از پیش مسلمان نامید.» **حضرت ابراهیم** بیان سر

۴) «ای ابراهیم نه یهودی بود و نه مسیحی؛ بلکه یکتایرست (حق گرا) و مسلمان بود.»

اکنون به این سؤالات پاسخ دهید: ۱) دین ابراهیم همان دین پیامبران است (تائید بستی) (۲) الف) خداوند از پیامبران می خواهد تا در چه چیز تفرقه نکنند؟ **مسلمانان در کتب و بستی، حضرت ابراهیم**
... اما هیچ دین، و عدم تفرقه.

ب) دین مورد قبول نزد خداوند کدام است؟ اسلام (تسلیم بودن) در برابر خدا. هدایت الهی

ج) اهل کتاب (یهودیان و مسیحیان) با چه چیزی مخالفت کردند؟ علت مخالفت آنها چه بود؟

در دین اسلام که همان دین واحد الهی است، و عیسی، رشک و حسادت بر زبان دین یهود.

د) حضرت ابراهیم چه آئینی داشت؟ حق گرا، یکتایرست.

ه) مسیحیان و یهودیان او را پیرو چه آئینی می دانستند؟ هر کدام او را پیرو دین و آئین خود می دانستند.

۲- دین در اسلام به چه معناست؟

۱) دین به معنای «راه» و «روش» است. دین اسلام، راه و روشی است که خداوند برای زندگی انسان ها برگزیده است. بر اساس آیات قرآن کریم، خداوند یک (دین) برای انسان ها فرستاده و به همه پیامبران فرمان داده است تا همان دین را در میان مردم تبلیغ کنند و راه تفرقه در پیش نگیرند. انبیا هم این فرمان را اطاعت کرده و مأموریت خود را با شایستگی انجام داده اند.

حال شایسته است بدانیم:

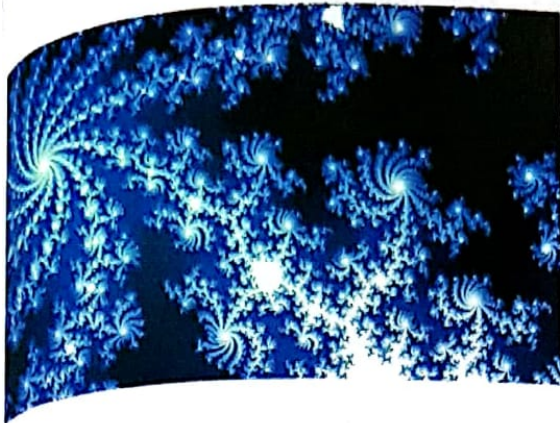
- ۱- چرا خداوند فقط یک دین برای هدایت بشر فرستاده است؟
- ۲- با وجود یکی بودن دین، چرا خداوند، پیامبران متعدد فرستاده است؟
- ۳- چرا امروزه ادیان مختلفی در جهان وجود دارد؟

۱- سوره شوری، آیه ۱۳. ۲- سوره آل عمران، آیه ۱۹. ۳- سوره حج، آیه ۷۸. ۴- سوره آل عمران، آیه ۶۷.

- ۱- فطرت در لغت؟
۲- فطرت در اصطلاح به چه معناست؟

علت
فطرت مشترک، منشأ دین و احد

فیلم (۱): فطرت چیست؟

۱) فطرت به معنای نوع خاص آفرینش

است و وقتی از فطرت انسان سخن

می‌گوییم منظور آفرینش خاص انسانی

و ویژگی‌هایی است که خداوند در اصل وجود

آفرینش وی قرار داده است و انسان‌ها

این ویژگی‌های خاص شناخته می‌شوند.

از ابتدای آفرینش انسان تاکنون، اقوام

مختلفی روی زمین زندگی کرده‌اند این افراد با اینکه در برخی خصوصیات، مانند نژاد، زبان و آداب و رسوم

با یکدیگر تفاوت‌هایی دارند، ولی همگان ویژگی‌های فطری مشترکی دارند. به طور مثال، همه انسان‌ها:

۱- از سرمایه تفکر و قدرت اختیار برخوردارند.

۲- فضیلت‌های اخلاقی مانند عدالت و خیرخواهی را دوست دارند و از رذائل اخلاقی مانند ظلم

و دروغ بیزارند.

۳- به دنبال زیبایی‌ها، خوبی‌ها و کمالات نامحدودند. (بی‌نیازی)

۴- از فنا و نابودی گریزان و در جست‌وجوی زندگی جاودانه هستند.

۵- کنج‌کاو و جست‌وجوگر به دنیا می‌آیند و از شناخت حقایق لذت می‌برند و دانایان را بر نادانان ترجیح می‌دهند.

معلول (وعدت دین)

به سبب این ویژگی‌های مشترک (فطرت)، خداوند یک برنامه کلی به انسان‌ها ارزانی داشته، تا آنان

را به هدف مشترکی که در خلقتشان قرار داده است، برساند. همان‌طور که گفته شد، این برنامه اسلام

نام دارد که به معنای تسلیم بودن در برابر خداوند است. اسلام به چه معناست؟

در این برنامه از انسان خواسته می‌شود تا با اندیشه در خود و جهان هستی، به ایمان قلبی دست

یابد. ایمان به:

۱- ایمان قلبی به خدای یگانه و دوری از شرک (توحید)

۲- ایمان قلبی نظری (اندیشه و عقیده)

۳- ایمان قلبی عملی (درصیلة عمل)

۴- فرستادگان الهی و راهنمایان دین (نبوت و امامت)

۵- سرای آخرت، و پاداش و حسابرسی عادلانه (معاد) به ضرورت معاد بر اساس عقل الهی

۶- عادلانه بودن نظام هستی (عدل الهی)

نکته مهم: اصل روزه مشرب بوده اما با توجه به کتب علیهم السلام کما لیب علی الذین من قبلکم و کلمتی شعاوت بوده مثلاً: یعودان روزه سکوت داشتن، هسپان ۴ روز، روزه پرهیز از روزه و هسلانان از صبح تا غروب روزه می گرفتند.

- در عرصه عمل نیز، از انسان می خواهند با ایمانی که کسب کرده است، تلاش نماید تا:
- ۱. با انجام واجبات دین و ترک حرام های آن، خداوند را عبادت و بندگی کند. (احکام را رعایت کند)
 - ۲. فضایل اخلاقی مانند عفت، راستگویی و امانت داری را کسب نماید و از رذائل اخلاقی، مانند ظلم، نفاق، دروغ و ریا دوری کند. «عدالت اجتماعی»
 - ۳. جامعه ای دینی بر اساس عدالت بنا نماید.

همه پیامبران الهی مردم را به این امور که خوانده اند به همین دلیل، محتوای اصلی دعوت پیامبران یکسان است. در واقع همه آنها یک دین آورده اند. با این وجود، تعلیم انبیا در برخی احکام فرعی، متناسب با زمان و سطح آگاهی مردم و نیازهای هر دوره تفاوت هایی با یکدیگر داشته است؛ مثلاً همه پیامبران، امت های خود را به نماز دعوت کرده اند، اما در شکل و تعداد آن تفاوت هایی بوده است؛ البته این قبیل تفاوت ها سبب تفاوت در اصل دین نشده است.

۳- تعلیم انبیا در زمینه های تفاوت دارند باز در تعبد بنوعی
علل فرستادن پیامبران متعدد که تعدد پیامبران
۱- نتیجه تحلیلی سخی مانوس پیامبران با علل
در پاسخ به سؤال دوم می توان گفت فرستادن پیامبران متعدد به این دلایل بوده است:

الف) استمرار و پیوستگی در دعوت: لازمه ماندگاری یک پیام، تبلیغ دائمی و مستمر آن است. پیامبران الهی با ایمان استوار و تلاش بی مانند، در طول زمان های مختلف، دین الهی را تبلیغ می کردند. آنان سختی ها را تحمل می کردند تا خدا پرستی، عدالت طلبی و کرامت های اخلاقی میان انسان ها جاودان بماند و گسترش یابد و شرک، ظلم و رذائل اخلاقی از بین برود. این تداوم سبب شد، تا تعظیم الهی جزء سبک زندگی و آداب و فرهنگ مردم شود و دشمنان دین نتواند آن را به راحتی کنار بگذارد.

ب) رشد تدریجی سطح فکر مردم: علت دیگر فرستادن پیامبران متعدد، رشد تدریجی فکر و فهم مردم است. اندیشه و امور مربوط به آن، مانند دانش و فرهنگ می باشد. از این رو لازم بود تا در هر عصر و دوره ای پیامبران جدیدی مبعوث شوند، تا همان اصول ثابت جدیدی دین الهی را در خور فهم و اندیشه انسان های دوران خود بیان کنند و متناسب با درک آنان سخن مبعوث گویند. حقیقت، هر پیامبری که مبعوث می شد، درباره توحید، معاد، عدالت، عبادت خداوند و مانند آن سخن گفته، اما بیان او در سطح فهم و درک مردم زمان خود بوده است.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: هر پیامبری دین الهی را متناسب با سطح انان معاشیر الانبیاء امیرنا درک و فهم مردم برای تو ما پیامبران مأمور شده ایم. آن نکلیم الناس علی قدر عقولهم و در خود تبلیغ که با مردم به اندازه عقلشان سخن بگویم. مردم

۱- کافی، کلینی، ج ۸، ص ۲۶۸. نکته مهم: اصل نماز یکسان است با متفاوت: اصل نماز در همه ارباب یکسان است اما نوع و شکل و تعداد آن متفاوت است.

اجرای این از دیدن تعالیم انبیاء با فراموشی سدا یا تغییر می کرد؟

(ج) تحریف تعلیمات پیامبر پیشین (۱) علت ابتدایی بودن سطح فرهنگ و زندگی اجتماعی مردم توسعه کتابت، تعلیمات انبیا به تدریج فراموش می شد، یا به گونه ای تغییر می یافت که با اصل آن متفاوت می شد؛ بر این اساس، پیامبران بعدی می آمدند و تعلیمات اصیل و صحیح را بار دیگر به مردم ابلاغ می کردند (۱)

فیلم (۲): نمونه هایی از تحریفات صورت گرفته در انجیل از زبان یک تازه مسلمان

بیشتر بدانیم

نگاهی به تورات و انجیل و تحریفات آنها

شما احتمالاً نام کتاب مقدس را شنیده اید. این کتاب مشتمل بر دو قسمت عهد عتیق (تورات و چند بخش دیگر) و عهد جدید (انجیل) است. و به همین دلیل به عهدین معروف است. عهد عتیق فقط کتاب مقدس یهودیان است ولی مسیحیان تورات و انجیل را با هم به عنوان کتاب مقدس قبول دارند. وجود تعلیمات متناقض با عقل و علم نشان می دهد بخش های زیادی از عهدین تحریف شده است.

یهودیان، توراتی را که از حضرت موسی (علیه السلام) باقی مانده است، در تابوت مقدس نگهداری می کردند اما در سال ۵۸۶ قبل از میلاد مسیح، این تابوت و تورات داخل آن در حمله بخت النصر نابود شد. یهودیان در سال ۴۷۵ قبل از میلاد مجدداً تورات را جمع آوری کردند. یعنی ۱۱۱ سال خبری از تورات نبود و همین امر وقوع تحریف را ممکن ساخت.

درباره کتاب انجیل نیز خود مورخان غربی نوشته اند که پس از عروج حضرت عیسی (علیه السلام)، هیچ اثری از کتاب انجیل میان مردم نبود. پس از گذشت مدتی، هر یک از یاران حضرت عیسی (علیه السلام) یا شاگردان آنها برداشت ها و خاطرات خود را از آن حضرت نوشتند و نام انجیل بر آن نهادند. به گونه ای که ده ها انجیل تألیف شد. تا اینکه حدود دو قرن بعد، شورای مرکزی مسیحیان تصمیم گرفت تنها چهار انجیل را تأیید کند و اجازه نشر و گسترش سایر انجیل ها را ندهد.^۱

به نمونه هایی از تحریفات صورت گرفته در کتاب مقدس توجه کنید:

■ و مار از همه حیوانات صحرا که خداوند خدا ساخته بود، هشیارتر بود. به زن [حوا] گفت: آیا خدا خفنا گفته است که از همه درختان باغ نخورید؟

۱- برای مطالعه بیشتر در این خصوص، به مقدمه آقای جمشید غلامی نهاد بر کتاب «انجیل برنابا» نشر نیایش مراجعه کنید.

■ خدا جهان را این قدر محبت نمود که پسر یگانه خود را [حضرت عیسی] داد تا هر که به او ایمان آورد، هلاک نگردد بلکه حیات جاودانی یابد.

زیرا خدا پسر خود را در جهان نفرستاد تا بر جهان داوری کند، بلکه تا به وسیله او جهان نجات یابد.
کتاب مقدس، عهد جدید، انجیل یوحنا، باب ۳: ۱۶

علل وجود ادیان مختلف

سوال حال به پاسخ سؤال سوم می پردازیم که چرا در جهان ادیان متعددی وجود دارد؟

(تفکر در آیات قرآن کریم و مطالعه تاریخ انبیای الهی نشان می دهد که هر پیامبر جدیدی که از طرف خداوند مبعوث می شد، نه تنها پیامبران گذشته را انکار و رد نمی کرد، بلکه آنها را تصدیق و خود را ادامه دهنده راه آنان معرفی می کرد. پیامبر جدید از مردم می خواست به دستور خداوند از او پیروی کنند و یاری اش دهند.

پیامبر اکرم ﷺ نیز که در سلسله انبیا قرار داشت، از همین روش پیروی کرده است) در قرآن کریم چنین می خوانیم:

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ (پیام) محمد (ص) ادامه دهنده راه پیامبران است.

إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَ النَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ (پیام) محمد (ص) ادامه دهنده راه پیامبران است. ما همچنان که به نوح و پیامبران بعد از او وحی کردیم، به تو [نیز] وحی کردیم. بیست و دوم (پیامبر اکرم) خود را چگونه معرفی کرد؟

۲) پیامبر اکرم ﷺ نیز خود را ادامه دهنده راه همه انبیا و تمام کننده کار آنان معرفی کرد و از یهودیان و مسیحیان خواست تا به ایشان ایمان آورند. با وجود آنکه وعده آمدن ایشان در تورات و انجیل داده شده بود، برخی از بزرگان یهودی و مسیحی، رسالت پیامبر رحمت را انکار کردند و حتی به مبارزه علیه ایشان برخاستند.

۱- سوره آل عمران، آیه ۱۴۴.

۲- سوره نساء، آیه ۱۶۳.

با اینکه تورات و انجیل‌های امروزی با آنچه خداوند به عنوان کتاب آسمانی فرستاده بود تفاوت‌های بسیاری دارد و سعی شده تا هر جا که به صورت مستقیم بشارتی به آمدن حضرت محمد ﷺ داده شده است، حذف یا تحریف شود؛ اما هنوز آثاری از این بشارت‌ها در این دو کتاب باقی است. اگر دوست دارید با برخی از این بشارت‌ها آشنا شوید به بخش «دانش تکمیلی» سایت گروه قرآن و معارف مراجعه کنید. آدرس <http://quran-dept.talif.sch.ir>

چه چیزی می‌دانند؟

سوال: قرآن کریم منشأ اصلی اختلافات و چند دینی را از ناحیه آن دسته رهبران دینی می‌داند که به خاطر حفظ منافع دنیوی (ثروت و قدرت)، پیامبر جدید را انکار می‌کردند و منشأ اصلی اختلاف در ادیان الهی می‌شدند. این دلیل درباره ادیانی است که منشأ اصلی آنها الهی است. امروزه ادیانی وجود دارند که کاملاً به دست انسان‌ها ساخته شده‌اند و جنبه الهی ندارند. برخی از سازندگان این ادیان، خود را به دروغ پیامبر معرفی کرده‌اند و برخی نیز خود را از جانب خدا نمی‌دانند، بلکه آنچه به فکرشان رسیده، در قالب یک دین به مردم عرضه کرده‌اند.

اسراوهای

پاسخ سؤالات شما

برخی این سؤال را می‌پرسند که اگر خداوند پیامبران را برای هدایت تمامی انسان‌ها فرستاده است پس چرا همه پیامبران در منطقه غرب آسیا و بین‌النهرین مبعوث شده‌اند و ما پیامبری که در آفریقا یا اروپا مبعوث شده باشد، نداریم؟

در پاسخ باید گفت: ادعای بعثت همه پیامبران در این منطقه ادعای درستی نیست؛ زیرا:

۱- بنابر فرمایش خداوند در قرآن کریم هیچ امتی در گذشته نبوده مگر اینکه برای آن امت هشداردهنده، راهنما و پیامبری فرستاده شده است، این آیات به صراحت اعلام می‌کنند که همه اقوام و ملت‌ها از نعمت نبوت و هدایت الهی برخوردار بوده‌اند. برخی از این آیات عبارت‌اند از:

■ ...وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ^۱ ... و هر امتی در گذشته بیم‌دهنده‌ای داشته است.

■ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ^۲ ... ما در هر امتی رسولی برانگیختیم تا خدای یکتا را بپرستید و از طاغوت اجتناب کنید...

۱- سوره فاطر، آیه ۲۴.

۲- سوره نحل، آیه ۳۶.